

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนในเขตเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจการจัดทำบัญชีครัวเรือนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนในเขตเทศบาลอำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่ผ่านการอบรมที่ศึกษาในโรงเรียนในเขตเทศบาลอำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 5 โรงเรียนได้แก่ โรงเรียนเทศบาลท่าอิฐ โรงเรียนเทศบาลวัดคลองโพธิ์ โรงเรียนเทศบาลวัดท้ายตลาด โรงเรียนเทศบาลวัดหนองผา และเทศบาลวัดไผ่ล้อม มีจำนวนทั้งหมด 1,621 คน(งาน โรงเรียนกองการศึกษา เทศบาลเมืองอุดรดิตถ์, 2553) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 209 คน โดยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ซึ่งในบทนี้จะได้ดำเนินการสรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะของผู้ศึกษา ดังนี้

สรุปผลการศึกษา

การค้นคว้าแบบอิสระในครั้งนี้สามารถสรุปผลการศึกษาจากการเก็บแบบสอบถามโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป แหล่งที่มาและสภาพการจัดทำบัญชีครัวเรือน

ส่วนที่ 2 ผลการวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือนของนักเรียน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป แหล่งที่มาและสภาพการจัดทำบัญชีครัวเรือน

จากการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งหมด 209 ราย ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนหญิง จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 56.50 ที่เหลือเป็นนักเรียนชาย จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 43.50 และส่วนใหญ่มีอายุ 11-13 ปี จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 66.50 ที่เหลืออายุ 8-10 ปี จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 33.60 กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 34.00 นอกนั้นกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 4 และระดับชั้นปีที่ 5 จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 เท่ากันทั้งสองระดับชั้น มีบิดาประกอบอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ จำนวน

113 คน คิดเป็นร้อยละ 54.00 รองลงมาประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 30.10 ประกอบอาชีพรับจ้าง จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 14.40 และไม่ได้ประกอบอาชีพ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.40 และมีมารดาประกอบอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 38.30 รองลงมาประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 38.30 ประกอบอาชีพรับจ้าง จำนวน 35 คนคิดเป็นร้อยละ 16.70 และไม่ได้ประกอบอาชีพ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00

ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดรู้จักบัญชีครัวเรือนและเคยมีประสบการณ์การอบรมความรู้เรื่องการจัดทำบัญชีครัวเรือน โดยส่วนใหญ่เข้าใจและสามารถนำความรู้จากการอบรมนำไปปฏิบัติได้ จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 62.70 รองลงมาเข้าใจแต่นำไปปฏิบัติไม่ได้ จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 26.80 และนอกจากนั้นยังไม่เข้าใจ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 10.50 และนำความรู้ไปเผยแพร่แนะนำในกลุ่มพี่น้อง จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 35.40 รองลงมานำไปเผยแพร่แนะนำในกลุ่มญาติ ได้แก่ ลุง ป้า น้า อา ตา ยาย หรือ ปู่ ย่า จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 27.80 และนำไปเผยแพร่แนะนำมารดา จำนวน 52 คิดเป็นร้อยละ 24.90 นอกนั้นนำไปเผยแพร่แนะนำบิดา จำนวน 25 คนคิดเป็นร้อยละ 12.00 ซึ่งนักศึกษาที่ผ่านการอบรมทั้งหมดนั้นส่วนใหญ่ไม่จดบันทึกบัญชีจำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 63.20 นอกนั้นนำไปจดบันทึกบัญชีเพียงจำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 36.80

ผู้ปกครองของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จัดทำบัญชีครัวเรือน จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 71.80 นอกนั้นที่ไม่ได้จัดทำบัญชีครัวเรือน จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 28.20 และส่วนใหญ่บันทึกรายรับรายจ่ายบัญชีครัวเรือน โดยการสร้างด้วยตนเอง เช่น ใช้สมุด กระดาษ คอมพิวเตอร์ ฯลฯ จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 64 นอกนั้นใช้แบบสำเร็จรูป เช่น ใช้สมุดบัญชีของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) หรือสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ อุดรดิตต์จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 36 และนอกจากนี้ผู้ปกครองของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ได้ทำการสรุปรายรับรายจ่ายประจำทุกเดือน จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 80 นอกนั้นไม่ได้ปฏิบัติทุกเดือน จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 20

ส่วนที่ 2 ผลการวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือนของนักเรียน

จากการศึกษา พบว่า ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือนของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 71.80 รองลงมาวัดระดับความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 17.20 ลำดับสุดท้ายอยู่ในระดับน้อย จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 11.00 และผลรวมเรื่องความรู้ความเข้าใจใน

การบันทึกรายการในสมุดบัญชีครัวเรือนของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจถึงประโยชน์ของสมุดบัญชีครัวเรือนและวิธีการลงรายการของช่อง วัน/เดือน/ปี รวมถึงเข้าใจถึงการจัดประเภทรายจ่าย และส่วนใหญ่ระบุประโยชน์การจัดทำบัญชีครัวเรือนในเรื่องการสร้างความมั่นคงให้ครอบครัวโดยประหยัดและเก็บออม จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 60.80 รองลงมาเห็นว่าการจัดทำบัญชีครัวเรือนช่วยลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนและค่าใช้จ่ายในประกอบอาชีพ จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 22.50 นักเรียนบางส่วนระบุประโยชน์การจัดทำบัญชีครัวเรือนเพื่อใช้วางแผนประกอบอาชีพ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 8.60 และเพื่อลดการกู้ยืม จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 8.10

สำหรับการวัดระดับของความรู้ความเข้าใจการจัดทำบัญชีครัวเรือนจำแนกตามเพศของนักเรียน พบว่า นักเรียนชายมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือนในระดับปานกลางมากที่สุด จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 67 เช่นเดียวกับนักเรียนหญิงที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือนในระดับปานกลางมากที่สุดจำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 75.40 โดยนักเรียนชายสามารถตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการบันทึกรายจ่ายได้มากที่สุด แต่นักเรียนหญิงสามารถตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานในการจดบันทึกบัญชี เช่น ประโยชน์ของสมุดบัญชีครัวเรือนหรือการลงบันทึก วัน/เดือน/ปี เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบว่าทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิงยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบันทึกยอดเงินคงเหลือ ซึ่งจะสังเกตได้จากการตอบข้อคำถาม “การบันทึกยอดเงินคงเหลือต้องบันทึกลงในช่องใด” ผิดมากที่สุดเช่นเดียวกัน

หากแยกพิจารณาระดับความรู้ความเข้าใจตามระดับชั้นการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 พบว่า นักเรียนทั้ง 3 ระดับ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือนในระดับปานกลางมากที่สุด มีจำนวนเท่ากันทั้งหมดคือ 50 คน คิดเป็นร้อยละ 72.50 72.50 และ 70.40 ตามลำดับ โดยผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 มีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีเหมือนกัน ซึ่งสังเกตได้จากคำตอบที่ตอบถูกมากที่สุด ในอันดับที่ 1 ถึง 3

หากพิจารณาระดับความรู้ความเข้าใจตามการจดบันทึกบัญชีครัวเรือนของนักเรียน พบว่า นักเรียนที่ทำการจดบันทึกบัญชีมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือนในระดับปานกลางมากที่สุด จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 61 เช่นเดียวกับนักเรียนที่ไม่ได้ทำการจดบันทึกบัญชีมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือนในระดับปานกลางมากที่สุด จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 78 ซึ่งสรุปในภาพรวมจะเห็นได้ว่านักเรียนที่ได้จดบันทึกบัญชีและนักเรียนที่ไม่ได้จดบันทึกบัญชีครัวเรือนมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีเหมือนกัน ซึ่งสังเกตได้จากคำตอบที่ตอบถูกมากที่สุด ในอันดับที่ 1 กับ 2 และการวิเคราะห์รายการรับเงิน นอกจากนี้ยังพบว่าทั้งนักเรียนที่ได้จดบันทึกบัญชีและนักเรียนที่ไม่ได้จดบันทึก

บัญชีครัวเรือนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบันทึกยอดเงินคงเหลือ ซึ่งจะสังเกตได้จากการตอบข้อคำถาม “การบันทึกยอดเงินคงเหลือต้องบันทึกลงในช่องใด” ผิดมากที่สุดเหมือนกัน

นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่ผ่านการอบรมเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือนนั้นมีความเข้าใจและคาดว่าจะนำไปปฏิบัติได้/ไม่นำไปปฏิบัติ และผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่มี ความเข้าใจเลยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบันทึกเงินคงเหลือน้อยที่สุด

อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนในเขตเทศบาลเมืองอุดรดิศต์ต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือนในครั้งนี้พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่ผ่านการอบรมเรื่องการจัดทำบัญชีครัวเรือนมาแล้ว ส่วนหนึ่งเข้าใจแต่ไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้มีจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 26.80 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุพรรณิ ต์อ่อนรับ (2551) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่พบว่าเกษตรกรทุกรายได้รับการสนับสนุนจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในการทำบัญชีครัวเรือน ทุกรายได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการทำบัญชีครัวเรือน และได้รับการสอนทำบัญชีครัวเรือนจากพนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีส่วนหนึ่งที่แต่ไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้มีจำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 45.50 เนื่องจากเกษตรกรขาดความเข้าใจในการทำบัญชีครัวเรือน และขาดการช่วยเหลือ แนะนำ จากเจ้าหน้าที่เมื่อมีปัญหในการทำบัญชีครัวเรือน

สำหรับการวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือน ของนักเรียนพบว่ามีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 71.80 ซึ่งไม่สอดคล้องกับผล การศึกษาของ รพีพร คำชุ่ม (2550) ที่ศึกษาเรื่องความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือน กรณีศึกษา เกษตรกรในเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่าน ที่พบว่า เกษตรกรในจังหวัดน่านที่เป็นกลุ่ม ตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจการจัดทำบัญชีครัวเรือนในระดับมาก จำนวนร้อยละ 90

ข้อค้นพบจากการศึกษา

1. แม้นักเรียนจำนวนร้อยละ 71.80 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือน แต่ก็พบว่านักเรียนที่เข้าใจเรื่องการจัดทำบัญชีครัวเรือนแล้วนำไปปฏิบัติไม่ได้และนักเรียนที่ไม่เข้าใจมีจำนวนรวมกันถึงร้อยละ 37.3

2. ครอบครัวของนักเรียนส่วนใหญ่ จำนวนร้อยละ 64 ใช้สมุด กระดาษ หรือ คอมพิวเตอร์ ฯลฯ ในการบันทึกรายรับรายจ่ายบัญชีครัวเรือนด้วยตนเอง

3. นักเรียนที่มีประสบการณ์อบรมเรื่องบัญชีครัวเรือนทั้งหมด ได้มีการนำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดให้กับบุคคลในครอบครัว เช่น บิดา มารดา พี่ น้อง ฯลฯ

4. นักเรียนจำนวนมากถึง 127 คน คิดเป็นร้อยละ 60.80 เห็นว่าการจัดทำบัญชีครัวเรือนมีประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัวในเรื่องสร้างความมั่นคงให้ครอบครัวโดยประหยัดและเก็บออม

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1. การอบรมเรื่องการจัดทำบัญชีครัวเรือนไปสู่การปฏิบัติหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการเป็นประจำและสม่ำเสมอ รวมทั้งมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้ดียิ่งขึ้น ตลอดจนนำความรู้ที่ได้ไปถ่ายทอดให้กับบุคคลในครอบครัวได้

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องทั่วไปทราบถึงแหล่งค้นคว้าข้อมูลการจัดทำบัญชีครัวเรือนเพื่อใช้สำหรับศึกษาเพิ่มเติมและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกระตุ้นให้เด็กนักเรียนอยากศึกษาและมีส่วนร่วมในการจัดทำบัญชีครัวเรือน โดยการให้ข้อมูลด้านการจัดทำบัญชีครัวเรือนที่มีประโยชน์ต่อนักเรียนและครอบครัวในเรื่องสร้างความมั่นคงให้ครอบครัวโดยประหยัดและเก็บออม เพื่อทำให้เด็กนักเรียนเห็นประโยชน์ของการจัดทำบัญชีครัวเรือนมากยิ่งขึ้น